

İMANIN EN YETKİN, EN OLGUN HÂLİ

Bismillâhirrahmânirrahîm

Elhamdülillahi rabbi'l-âlemîn. Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn. Ve's-selâmu alâ seyyidînâ Muhammedin ve âlihi ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-din. Emmâ ba'dü fe kâle Resûlullâhi sallallahu aleyhi ve sellem:

مَا انْتَعَلَ أَحَدٌ قَطُّ، وَلَا تَخَفَّ، وَلَا لَبَسَ ثَوْبًا لِيَغْدُو
فِي طَلَبِ عِلْمٍ يَتَعَلَّمُهُ، إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ حَيْثُ
يَخْطُو عَتَبَةَ بَابِ بَيْتِهِ

Men teale ehadün kattu ve lâ tehaffefe ve lâ lebise sevben li-yağdüve fî talebi ilmi yeteallemuhû illâ gaferallâhü lehû zünûbehû haysü yahtû atebete bâbi beytihî.

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Peygamber-i Zîşan'ımızdan rivayet edilmiş olan Taberânî'nin, Tayâlisî'nin, İbn Asakîr'in, Temmâm'ın Hz. Ali Efendimiz'den

rivayet ettiđi hadîs-i şerîfte Peygamber *sal-lallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyuruyor ki;

Men teale ehadün kattu ve lâ tehaffefe ve lâ lebise sevben. "Sizden biriniz nalini, pabucunu giymez, mestini giyinmez veya elbisesini bürünmez."

Niçin?

Li-yağdüve fî talebi ilmi yeteallemuhû. "Öğreneceği bir ilmi öğrenmek için hocaya, mektebe, medreseye veya o ilmin öğretileceği yere gitmek için!"

Sabahleyin erkenden kalkacak gidecek. Gitmek için sizden biriniz ayakkabısını ayağına geçirmez, mestini giyinmez veya elbisesini sırtına almaz ki...

İllâ gaferallâhü lehû zünûbehû. "Ki illa Cenâb-ı Hak alır almaz günahlarınıu afv u mağfiret eder." *Haysü yahtû atebete bâde bey-tihî.* "Daha evinin kapısının eşiğinden adımını dışarıya atarken Allah onu afv u mağfiret eder."

Neden?

İlim öğrenmeye gidiyor. İlmini artırmaya gidiyor. Kalkıyor, çantasını, kâğıdını kalemını almış, papucunu giymiş, sırtına elbisesini giymiş; ilim öğrenmeye gidiyor.

“Daha kapıdan dışarıya adımını atmadan Allah günahlarını afv u mağfiret eyler.”

a. İlim Öğrenmenin İnsana Kazandırdıkları

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Onun için müslümanların buldukları her yerde derhal kuvvetli bir şekilde ilim öğrenme-öğretme çalışmasına geçmesi lazım. Derhal, hiç şakası yok! Çünkü insan ilim öğrenirse doğru yola gider, Allah'ın rızası yolunu öğrenir. Cennetin yolunu öğrenir, sevapları günahları öğrenir, hareketlerini düzenler, kendini toparlar. İlim öğrenmedi mi, âyetleri, hadisleri, fıkhi, dinin ahkâmını öğrenmedi mi nefesine uyar, şeytana uyar, cahillik eder, kayar gider. Bizim de ayağımız çürük yerlere basıyordu, biz de sendeliyorduk, bizim de kayacak durumlar oluyordu ama bir âyeti, bir hadisi öğrendikçe yola geliyorduk, hiza-ya geliyorduk.

“Aman ha! Az kalsın ben de kayıyordum, yapmayayım, öyle yapmayayım. Çünkü günahmış, sonra azabı çetinmiş. Cenâb-ı Hak Teâlâ şöyle ceza verirmiş...” diye bizim bile [ayağımız kayabilir].

Niçin “Bizim bile...” diye söylüyorsunuz?

Çünkü biz mü’miniz! Biz bunları duyduk çünkü biz bunları okuduk. Ayağı kayacak gibi, tökezleyecek gibi olabilir.

İlim, Kur’ân-ı Kerîm insanı doğru yola çeker. Mânevî bakımdan iç âlemini de hazırlar. Çünkü sevap kazanıyor ya Allah seviyor ya; sevdiği için güzel kulluk yapmak için insana mânevî ortamı da hazırlar. Günahlı bir yere gittiği zaman mânevî ortam berbat olur da ayağı ondan kayar gider. Sinemaya gider.

Bu heriflerin sinemasında bir hayır olur mu?

Hacivat karagöz mü oynuyor, sadece gülmek mi var?

Hainlerin her filminin içinde ne mânalar vardır ki mü’minin gönlüne girdi mi harab eder, yakar götürür. Ne yanlışlıklar vardır ki onu ulema bilir: “Burada ne kadar hinoğlu

hinlik yapıyorlar! Zalimlere bak zalimlere!..” diye bunu alimler anlar, çocuk anlamaz.

“Vay be haklı ya, doğru ya! Neden babam da beni bu kadar sıkıyor ya! Neden başkalarının babası bu kadar sıkılmıyor da benim babam bu kadar tazyik yapıyor?” der. Ondan sonra nefsinin, zevkinin, keyfinin peşinde babasıyla zıtlaşır. Bir kere ipleri kopardı mı, bıyıkları da terlemeye başladı, sakalları da çıkmaya başladı; ipleri bir kopardı mı, daha iplerin tamiri de mümkün olmaz. İki ucu bir araya gelmez ki! O oraya gider, bu burada kalır ipin ucu bir araya gelmez ki düğüm atasın! İpler koptu mu çok zor, ipi koparanı çekeceksin, yaklaştıracaksın bu tarafa da ondan sonra toparlayacaksın! Toparlamak çok zor!

Kuvvetli müesseseler, çok kuvvetli kurumamız lazım. Bilimsel bakımdan çok çalışmamız lazım. Ben acıyorum: Kardeşlerimizin az çok mürekkep yalamış olanları, dinî ilimler öğrenmiş olanları geçim gailisiyle birer ikişer meslekten uzaklaşıyorlar, birçokları meslekî faaliyetlerden geri duruyorlar. Hâlbuki kendilerinin de ilme ihtiyaçları var, buranın gençlerinin de adamlarının da kadınlarının da ihti-

yaçları var. İhtiyaç çok ama başka yerde harcanıyorlar. Buraya hoca olarak gelmiş çoğu kişi sonradan buranın şartlarından dolayı kayıyor.

b. Eğitim Müesseseleri Kurmak

Yıllar geçti, eğitim müessesemizi kuramadık! Bu çocukların çok güzel yetişmesi lazım, çok edepli yetişmesi lazım. Çok bilgili, görgülü olması, akıllı şuurdu heyecanlı olması lazım! Heyecan olması lazım! Aşk olmayınca meşk olmaz! İçinde heyecan olacak, arzu olacak, İslâm sevgisi olacak; düşmanın da düşmanlığını bilecek: “Bu zalim nefis bana düşmanlık ediyor. Bu kör şeytan beni kandırmaya çalışıyor. Bu kocakarı dünya, süslenip püslenip beni aldatmaya çalışıyor!..” diye uyanık olacak!

Dün elhamdülillah camii açtık. Şimdi orada vakit namazlarını kılmaya iki kişi üç kişi gelirse gelecek. Oradaki insanlar bile ya gelecek ya gelmeyecek.

Niye gelmedin?

“Bugün kalçam çıkmıştı da ağrıyordu da, öbür gün bacağım burkulmuştu da bilmem neydi de...”

Hepsi bahane! Hâlbuki işte camiye kurduk. Hadi gel bakalım...

Şeytan herkese nabzına göre şerbeti verip kandırmasını biliyor. Cami orada duracak, müslüman da öbür tarafta yatacak! Hâlbuki caminin hemen etrafına tesisleri kurmamız lazım, hemen eğitim çalışmalarına geçmemiz lazım. Burada da şu oda boş duruyor, mahzun; şurası boş duruyor, mahzun; içerde küçük sandalyecikler var, üstüne oturulmuyor, mahzun... Birçokları eski cami yerinde çöp oldu, çöp hâline geldi, yağmurun altında çürüdü. Çünkü onların üstüne oturacak çocuk yok. Çünkü ders yok, ders yapılmıyor. Maalesef ne öğrenciler geliyor ne hocalar ders yapıyor. Ders kararlaştırıldığı zaman öğretmen bakıyor, karşısına iki tane çocuk gelmiş. Maneviyatı sarsılıyor, aşkı şevki kaçıyor. Hâlbuki azmedecek!

Azim, azmetmek çok önemli! "Ben burada bir talebe bile olsa okutacağım!" diyecek. Çünkü sevap var. Sevap talebenin çokluğuyla değil! "Kabiliyetli, bir talebe bile olsa okutacağım! Benim burada kapım açık! Ey veliler, ey babalar! Kapım açık, ben sabahları şu der-

si şurada veriyorum. İsteyen, âhîret saadeti isteyen, sevap kazanmak isteyen çocuğunu göndersin. İşte ben buradayım. İşte meydan, hodri meydan!.." diyecek.

O zaman çocuklarını getirmede diye babalar sorumlu olacak. Babası getirdikten sonra Çocuk kaçırırsa çocuk sorumlu olacak. Onun da çaresine bakılacak. Bu bir hastalığa tutulmuş, buradan kaçıyor. Bu çocuk buradan zevk almıyor.

Ne yapak lazım?

Bu hastalık nedir, mânevî bir hastalık mı?

Onu tedavi etmek lazım.

"Bu adam camiye gelmiyor."

Niye gelmiyor?

Hocanın hemen sorması lazım!

"Falanca arkadaş camiye gelmemeye başladı, onu kızdıracak bir şey mi yaptım, tavuklarını mı kışladım, Karadeniz'de gemileri mi battı, yan mı yattı, çamura mı battı ne oldu..." Hemen öğrenmesi lazım. Çünkü şeytan peşinde ya!

Akşam çocuğun eve gelmese ne yaparsın?

Boyuna saate bakarsın. Saat 23.00 oldu, gelmedi; 00.00 oldu, gelmedi; 01.00 oldu, çocuğum gelmedi. Hemen bir arkadaşına telefon edersin:

“Bizim çocuk bu vakte kadar gelmedi, ne olmuş olabilir acaba?”

“Hemen ben arabama atlayıp geliyorum.”

Hemen gelirler. Saat 02.00 oldu, çocuk gelmedi. Bir karakola gidelim bizim çocuğumuz trafik kazası mı yaptı, yaralandı mı ne oldu? Hastaneye mi kalktı ne oldu falan... Hemen takip altına almaya çalışırız.

c. Çocuklarımıza İlim Öğretmek

Şeytan da insanların peşindedir. Her türlü tuzağıyla, hilesiyle, kurnazlığıyla, tecrübesiyle ta Hz. Âdem *aleyhisselam* atamız zamandan beri insanları kandırmasıyla muazzam tecrübesi var. Bizim çoluk çocuk da toy, bir şeyden anlamaz! Bu şeytan bunu kandırır, iblis *aleyhilla'ne* bunu kandırır.

“Aman evladım karşıma otur, anlatayım. Sen bu sigarayı içiyorsun ama ben senin içtiğini gördüm, bunun hiçbir faydası yok. İçme

bunu yavrucuğum. Açıkça konuşalım bak. Sen şöyle yapıyorsun ama bunun şöyle zararı var. Sen bunun farkında değilsin ama şu şöyledir..." diye anlatmak veya anlattırmak veya vazgeçirtmek için ne gerekiyorsa onu yapmak lazım.

Hâsılı ilim öğrenmek-öğretmek gerekiyor. Bu güzel bina, bu güzel kat; üç tane odasıyla koca salonlarıyla burası namaz vakitlerinin dışında bomboş. Burada bizim bir şeyler öğrenmemiz, bir şeyler öğretmemiz lazım. Milletin de gelmesi gitmesi lazım. Allah yardımcımız olsun. İnşallah acil para sıkıntısı biter de inşaallah hocaların zamanları genişler de hocalar inşaallah talebe yetiştirmeye başlar da inşaallah talebeler de hocalarının kıymetini anlar da inşaallah şöyle olur da böyle olur da inşaallah asmadaki üzüm helva olur. İnşallah asmadaki üzüm yakın zamanda tabakta güzel tereyağlı helva olur. Kolay da değil ama üzüm sıkılacak, pekmez olacak, un pişirilecek, pekmez katılacak da; inşaallah olur.

Küçükken derdi ki, dadım:

Çoğu gitti, azı kaldı.

Büyüdüm, ihtiyarladım,

Çoğu gitti, azı kaldı.

Bir gün anlaşılır şiir;

Çoğu gitti, azı kaldı.

Ekmek gibi azizleşir,

Çoğu gitti, azı kaldı.

Vur kazmayı dağa Ferhat,

Çoğu gitti, azı kaldı.

Kişne kır at, kişne kır at,

Çoğu gitti, azı kaldı.

Çoğu gitti, azı kaldı...

Bizim de ömrümüzün azı kaldı. Hâlâ; -cek -cak, olacak olacak... Kargalar gak gak diyor, bizim de ömrümüz -cek, -cek ile geçiyor.

Allah gaflet uykusundan cümlemizi uyardırsın. Başta bizleri, başta beni Allah affetsin.

مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعَ لِمَا أَقُولُ مِنْهُمْ، غَيْرَ أَنَّهُمْ لَا
يَسْتَطِيعُونَ أَنْ يَرُدُّوا عَلَيَّ شَيْئًا

*Mâ entüm bi-esmea limâ ekûlü minhüm
ğayra ennehüm lâ yestetîüne en yeruddû
aleyye şey'en.*

Ahmed b. Hanbel ve İmam Buhârî, İmam Müslim ve İmam Neseî *rahmetullâhi aleyhim ecmaîn* Enes *radıyallahu anh'* ten Taberânî de İbn Mesud *radıyallahu anh'* ten rivayet etmiş bu hadîs-i şerîfi. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

Mâ entüm bi-esmea limâ ekûlü minhüm.
“Siz benim dediğimi, söylediklerimi onlardan daha iyi işitici değilsiniz. Onlar öyle iyi işitiyor ki sizden iyi işitiyor. Onlar sizden daha az işitiyor değil!”

Kim bunlar?

مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعَ لِمَا أَقُولُ مِنْهُمْ، غَيْرَ أَنَّهُمْ لَا
يَسْتَطِيعُونَ أَنْ يَرُدُّوا عَلَيَّ شَيْئًا

*Mâ entüm bi-esmea limâ ekûlû minhüm
ğayra ennehüm lâ yestetîûne en yeruddû
aleyye şey'en.*

“Şu kadar var ki onlar işitiyorlar ama benim söylediğimin cevabını vermeye imkânları yok, yoksa işitiyorlar!”

İşittiği halde Peygamber Efendimiz'e cevap veremeyenler kimler?

Bedir harbinde müslümanlar galip geldikten, kâfirler bir kuyuya doldurulduktan sonra o çukurun, kuyunun başına Peygamber Efendimiz geldi:

“Biz Cenâb-ı Hakk'ın bize vaad ettiğine nail olduk. Siz de Cenâb-ı Hakk'ın size bildirdiği azaba kavuştunuz mu, azaba eriştiniz mi?” diye seslendi. Sahâbe-i kirâm da şaşırды:

“Yâ Resûlallah, bu herifler işitir mi? Kimisinin kafası kesilmiş, kimisinin bacakları havada, çukurun içine yığılmışlar, bunlar ölü, işitir mi?” dedikleri zaman Peygamber Efendimiz dedi ki;

“Öyle bir işitirler ki siz onlardan daha fazla işitiyor değilsiniz! Onlar da işitirler ama cevap vermeye dilleri yok artık, öldüler!”

Cevap vermeye dilleri yok ama işitiyorlar. Çünkü ruhları var, ruh var. Beden öldü, dil kıpırdamıyor. Gözkapağı açılmıyor, kalp çarpmıyor ama ruhları var ya!

Öyle bir işitiyorlar, ah ediyorlar ki ah gözden perdeler kalksa da onların o pişmanlıkları, o azaba uğradıkları zamanki perişanlıklarını insanlar bir görse bir tane gafil, şaşkın insan kalmaz! Hepsinin aklı başına gelir, yörüngesine oturur. O manzarayı görse hepsi hizaya gelir. Ama gaflet perdesi araya gerilmiş olduğundan, gözler perdeli olduğundan insanlar mânevî gerçekleri görmek yönünden kör olduklarından görmediklerinden görmüyorlar.

Anlatıyoruz. Bir kör de bazı şeyleri anlar, anlattığın zaman kulağıyla duyduğu zaman anlıyor. Kulak da bir anlama vasıtası, göz de bir anlama vasıtası. Göz de bakıyor; “İnceledim, tamam!” diyor anlıyor. Kulak da işitiyor, anlıyor. Her birisi bilgiyi beyne götürüyor. Anlayan beyin; insanın benliği, insanın nefsi anlıyor. Bilgileri getiren göz, kulak veya el.

Dokunuyor: “Bu kitap dolabıdır.”

“Gözün görmedi, kimse de söylemedi nereden anladın?..”

“Dokunma duyusundan anladım.”

Kapıdan içeriye giriyor: “Burada bir şey yanıyor!”

“Nerden anladın ya, görmedin?”

“Kokusundan anladım!”

Neden?

Koku da bir anlama vasıtası!

Anlatıyoruz, kitaplar anlatıyor. Bu da bir anlama vasıtası, anlasanıza!

Kâfirin küfrün kötülüğünü anlaması, imana gelmesi için illa cehennem azabının görmesi mi lazım?

İşte anlatıyor Kur’ân-ı Kerîm, hadîs-i şerîf; anlasalar ya! Mânevî bakımdan görseler ya! Mü’minler görüyor.

Kıyameti gördüler mi?

Görmediler. Ama;

Vehüm bi’l-âhireti yûkinûn.

Âhirete şeksiz şüphesiz imanları var. Daha olmadı. İlerde olacak bir şeye imanları

var. Mü'min nasıl görüyor, mânevî gözüyle istikbali nasıl görüyor?!..

“Ben bu adamın istikbalini iyi görmüyorum.”

Ne yapıyorsun, hava bulutlu da mı görmüyorsun?

“Yok, yok öyle değil; bu adamın tavırlarına bakıyorum. Bu biraz sonra işi bozacak, yanlış bir şeyler yapacak. Şimdiden sezinliyorum...” demek.

Görmek, anlamak çeşitli şekillerde olur. Tabii biz onlara şaşırıyoruz, onları ayıplıyoruz bir bakıma ama bizim gafletimiz, bizim şaşkınlığımız da az değil! İnsafa gelelim. Kendimizi teraziye koyalım, tartalım, bakalım kaç kilo geliyoruz. Namaz kıldık diye burada kendimizi avutmayalım, aldatmayalım. Çünkü İslâm'ın vazifesi, emri sadece namaz kılmak değil, çok şeyler var.

d. Peygamber Efendimizi s.a.s. En Çok Ümitlendiren Ayet

مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ آيَةٍ أَرْجَىٰ مِنْ قَوْلِهِ:

﴿وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ﴾ فذخرتها لِأُمَّتِي

يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Mâ enzelallâhu aleyye âyeten ercâ min kavlihî ve lesevfe yu'tîke rabbüke feterdâ fezehartühâ li-ümmeti yevme'l-kiyâmeh.

Hız. Ali Efendimiz'den, Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

Mâ enzelallâhu aleyye âyeten ercâ min kavlihî ve lesevfe yu'tîke rabbüke feterdâ. "Allahu Teâlâ hazretleri bana *Ve'd-Duhâ* sûresindeki *Ve lesevfe yu'tîke rabbüke feterdâ*¹ âyetinden daha çok ümitlerle yüklü âyet indirmedir. En çok heveslendirici ümitlendirici âyet o!"

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ

Ve lesevfe yu'tîke rabbüke feterdâ. "Ey Resûlüm! Mahzun olma, üzülme, gam çekme,

¹ 93/Duhâ, 5.

bu müşriklerin yaptıklarından mağmum olma, üzüntüye düşme; ben sana öyle ikramlarda bulunacağım, öyle nimetler vereceğim, öyle mükâfatlar bahşedeceğim ki memnun olacaksınız, hoşnut olacaksınız!”

bu âyet-i kerîmeyi ilk dinledikleri zaman, indiği zaman ashâb-ı kirâm mescitte *Allahu ekber* diye bağırıyorlardı.

Neden?

Resûlullah Efendimiz'in ümmetini sevdiğini biliyorlar. Ümmetine dair de bir şeyler verileceğini sezdi. Görmediler, o da sezgi! Bak Resûlullah Efendimiz çok memnun olacakmış. Allah verecekmiş verecekmiş verecekmiş de Resûlullah Efendimiz çok memnun olacakmış.

Hemen tık, jeton düştü: “Buradan bize de kâr var. Biz de yaşadık!” diye heveslendiler. *Allahu ekber*, dediler.

Resûlullah Efendimiz neyden memnun olur?

Ümmetinin ikrama ermesinden! Resûlullah Efendimiz ümmetinin afv u mağfireti için boyuna dua etmiyor mu?

Onun için [sevindiler].

Peygamber Efendimiz; “Bana inen âyetlerin içinde bundan daha ümitlendirici, ümitleri besleyici, şevk verici âyet olamaz. Daha böyle müjdeli bir âyet olamaz. En müjdelisi bu!” diyor. *Fezehartühâ li-ümme'ti yevme'l-kıyâme'h.* “Ben de bu fırsatı, bu elimdeki imkânı yevm-i kıyamette ümmetime kullanacağım!” Orada bütün peygamberler hayran, ser-gerdan beklerken, titreşirken, Peygamber Efendimiz ileri varacak. Secde-i Rahmân'a kapanacak. Cenâb-ı Hakk'a niyaz edecek, münacat edecek, yalvaracak yakaracak. Allahu Teâlâ hazretleri onun şefaatinin kabul edecek. Ve nice nice şefaathle nice nice insanlar nice nice nimetlere nail olacak. Allah bizi o nimetlere erenlerden eylesin.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

